

Bukaresti mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata éves beszámolója
2016. július 18.

Kétoldalú gazdasági kapcsolataink

Románia 2015-ben Magyarország 8. kereskedelmi partnere volt, részaránya a teljes magyar külkereskedelemben 4,2%. (Exportunkban 5,2%-os súllyal a 2., míg az importunkban 3,1%-os részaránnyal a 11. helyet foglalta el.)

A kétoldalú áruforgalom 2015-ben 2,6%-kal, 7,3 milliárd euróra emelkedett. Az export 2,9%-kal, 4,7 milliárd euróra nőtt.

Magyar-román kereskedelmi forgalom (millió euró)

	Export	Import	Áruforgalom	Egyenleg
2013	4600,4	2120,0	6720,4	+2480,4
<i>(milliárd forint)</i>	<i>1366,5</i>	<i>629,7</i>	<i>1996,2</i>	<i>+736,8</i>
2014	4609,4	2500,1	7109,5	+2109,3
<i>(milliárd forint)</i>	<i>1422,9</i>	<i>771,9</i>	<i>2194,8</i>	<i>+651,0</i>
Változás 2014/2013	+0,2%	+17,9%	+5,8%	-15,0%
2015	4742,4	2550,7	7293,1	2191,7
<i>(milliárd forint)</i>	<i>1468,8</i>	<i>790,3</i>	<i>2259,1</i>	<i>678,5</i>
Változás 2014/2015	+2,9%	+2,0%	+2,6%	+3,9%
2015. január-március	1134,1	629,7	1763,8	+504,4
<i>(milliárd forint)</i>	<i>349,8</i>	<i>194,3</i>	<i>544,1</i>	<i>+155,5</i>
2016. január-március	1089,1	598,0	1687,1	+491,1
<i>(milliárd forint)</i>	<i>339,8</i>	<i>186,5</i>	<i>526,3</i>	<i>+153,3</i>
Változás 2015. 1-3. hónap/2016. 1-3. hónap	-4,0%	-5,0%	-4,3%	-2,6%

Forrás: KSH

A magyar-román külkereskedelem áruszerkezete (millió EUR)

Megnevezés	Kivitel			Behozatal			Egyenleg 2014
	2014	2015	2016 I-III.	2014	2015	2016 I-III.	
Összesen	4609,4	4742,4	1089,1	2500,1	2550,7	598,0	2109,3
Élelmiszer, ital, dohány	756,4	900,3	170,9	173,7	159,8	46,9	582,7
Nyersanyagok	162,0	136,0	37,1	162,2	135,1	24,0	-0,2
Energiahordozók	580,2	405,6	74,4	404,2	322,8	40,3	176,0
Feldolgozott termékek	1714,5	1745,1	453,5	863,7	912,1	225,6	850,8
Gépek, gépi berendezések	1396,3	1555,4	353,2	896,3	1020,9	261,2	500,0

Forrás: KSH

A román gazdasági minisztérium értékelése szerint az első negyedévben Kína és Magyarország szerepel azon partnerállamok élén, akikkel Románia kereskedelmi deficitet jegyzett fel. A KNK tekintetében a deficit meghaladja a 679,7 millió eurót, ez 24,3%-kal nagyobb 2015. ugyanezen időszakához képest. A 2. helyen Magyarország áll 431,8 millió euróval, amely 12,9%-kal kevesebb, mint a tavalyi hasonló adat.

A román mezőgazdasági termékek kereskedelme (export-import) jellemzők

Ro export – jelentősebb EU tagországokba

EU országok	Termék		
		2014	2015
		ezer euró	ezer euró
Ausztria	Összes termék, amelyből	1245126	1369286
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	5490	7078
-	II. Növényi eredetű termék	30551	28438
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	8054	8593
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	39595	38681
Franciaország	Összes termék, amelyből	3550079	3715205
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	40365	45652
-	II. Növényi eredetű termék	132811	156773
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	2795	713
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	34117	27481
Németország	Összes termék, amelyből	10098879	10782249
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	44094	43841

-	II. Növényi eredetű termék	<u>99607</u>	<u>97902</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>9796</u>	<u>17057</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>85054</u>	<u>86943</u>
Olaszország	Összes termék, amelyből	<u>6242276</u>	<u>6786271</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>76424</u>	<u>76418</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>228381</u>	<u>202845</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>14731</u>	<u>33292</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>582376</u>	<u>749320</u>
Magyarország	Összes termék, amelyből	<u>2671880</u>	<u>2936874</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>78197</u>	<u>73181</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>134631</u>	<u>106036</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>32150</u>	<u>31088</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>72909</u>	<u>70528</u>
1998 - 2016 INSSE (Ro Nemzeti Statisztika Hivatal)			

Ro import - jelentősebb EU tagországok

Ország	Termék	2014	2015
		ezer euró	ezer euró
Ausztria	Összes termék, amelyből	<u>2199096</u>	<u>2426882</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>27419</u>	<u>20233</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>30235</u>	<u>32510</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>1201</u>	<u>953</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>69512</u>	<u>86184</u>
Franciaország	Összes termék, amelyből	<u>3321927</u>	<u>3518578</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>33359</u>	<u>30133</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>101941</u>	<u>111723</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>3037</u>	<u>2700</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>83361</u>	<u>88951</u>
Németország	Összes termék, amelyből	<u>11218056</u>	<u>12481959</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>287394</u>	<u>305681</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>115149</u>	<u>148533</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>23216</u>	<u>19858</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>325836</u>	<u>370460</u>
Olaszország	Összes termék, amelyből	<u>6323611</u>	<u>6856852</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>66507</u>	<u>70047</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>116980</u>	<u>142659</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>11552</u>	<u>11395</u>
-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	<u>111722</u>	<u>142950</u>
Magyarország	Összes termék, amelyből	<u>4586218</u>	<u>5005432</u>
-	I. Élőállat és állati eredetű termék	<u>256923</u>	<u>240153</u>
-	II. Növényi eredetű termék	<u>182172</u>	<u>433240</u>
-	III. Növényi és állati zsírok és olajok	<u>18259</u>	<u>17031</u>

-	IV. Élelmiszer, ital, dohány	276546	290491
© 1998 - 2016 INSSE (Ro Nemzeti Statisztika Hivatal)			

A román mezőgazdasági és környezetügyi politika általános áttekintése

2015. november 4-én lemondásra kényszerült, 2012 óta hatalmon lévő baloldali Ponta kormányt követő Dacian Ciolos miniszterelnök által vezetett szakértői kormánynak a 2016 év végi parlamenti választásokig van mandátuma.

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium (MADR)

Miniszter: **Achim IRIMESCU**

Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdőgazdálkodási Minisztérium (MMAP)

Miniszter: **Cristiana PAȘCA PALMER**

A román agráriumot terhelő általános problémák: a tőkeszegény kistermelői bázis, az alacsony infrastruktúra, a mezőgazdasági földek felaprózottsága, a földnyilvántartási rendszer rendezésének ügye.

A **termelői szerveződések** alacsony szintje szintén mezőgazdasági versenyképességi akadály. A romániai termelői szervezetek/szövetkezetek száma 2015. évi adatok alapján 743.

Lakosság megoszlása (város-vidék)

Lakcímnnyilvántartás alapján január 1-jén	Év	
	2003	2015
	lakos	
Összes	21.627.509	19.870.647
Város	11.434.118	10.699.039
Vidék	10.193.391	9.171.608

Foglalkoztatás, tevékenységi kör alapján

Tevékenységi kör (adófizető, jövedelemtermelő)	ÉV	
	2008	2014
	Ezer fő	
Összes	8747	8431,7
Mezőgazdaság, erdészet és halágazat	2407,4	2304,1

Forrás. 1998 - 2016 INSSE (RO)

Termőföld, tulajdonviszonyok, aktuális kérdések

Közjegyzői statisztikai adatok alapján több mint egy millió hektár termőföld bizonyíthatóan külföldiek, azaz 23,4% olasz, 15,5% német, 10% arab, 8,2% magyar, 6,2 % spanyol, 6,1% osztrák és 4,5% dán állampolgárok tulajdonában van.

A külföldiek földvásárlásának szabályozására a jelenlegi agrárvezetés új földtörvény benyújtását tervezi, amely bizonyos feltételekhez kötné a nem román állampolgár termőföld-vásárlását, többek között a vevő legalább 5 éve életvitelszerűen Romániában éljen, agrárképzettséggel rendelkezzen, ne legyen érintett offshore ügyekben, ne rendelkezzen adóhátralékkal sem a fogadó, sem más országban. A jelenlegi állás szerint természetes személy részére 50 hektár, cégek esetén 500 hektáros földterületi limitet terveznek.

Ro földvagyron hasznosítási mód és tulajdonviszony szerinti alakulása a rendszerváltás óta

Földhasználat-hasznosítási mód	Tulajdonviszony	Év					
		1990	1995	2000	2005	2010	2014
		Területegység: hektár					
Földterület	Összes	23839071	23839071	23839071	23839071	23839071	23839071
-	Magántulajdon	:	:	15873954	17040004	17509298	17489957
Mezőgazdasági	Összes	14769028	14797163	14856845	14741214	14634436	14630072
-	Magántulajdon	:	:	14218221	14087125	13807258	13699725
Szántóföld	Összes	9450395	9337092	9381109	9420205	9404008	9395303
-	Magántulajdon	:	:	9050741	9053000	8996936	8940204
Legelő	Összes	3262509	3392382	3441667	3364041	3288725	3272165
-	Magántulajdon	:	:	3197705	3132780	2920113	2852274
Gyep (kaszáló)	Összes	1465364	1497645	1507190	1514645	1529561	1556246
-	Magántulajdon	:	:	1469061	1482326	1498054	1517212
Szőlő (szőlőoltvány-iskolákkal együtt)	Összes	277371	292439	272252	224082	213571	209417
-	Magántulajdon	:	:	261506	215295	205481	202153
Gyümölcsstermesztés (faiskolákkal együtt)	Összes	313389	277605	254627	218241	198571	196941
-	Magántulajdon	:	:	239208	203724	186674	187882
Erdőterület	Összes	6685371	6680150	6457283	6742825	6758097	6734003
-	Magántulajdon	:	:	611593	2012447	2611282	2656462

Forrás: INSSE (Ro)

A hatékony és minőségi mezőgazdasági technológia egyik mutatója az **öntözéses gazdálkodás**. Románia esetében annak ellenére, hogy a statisztikai adatok alapján már a '90-es évekre több mint 3 millió hektár terület volt előkészítve, a tulajdonviszonyok átrendeződésével, egyrészt a tőkeszegény új tulajdonosok, valamint a területi felaprózottság következményeként a rendszer elavult, nagy tőkeinjekció szükségeltetik.

A **szántóföldi növénytermesztést** hagyományosan a kukorica és búza uralja, tekintettel a klimatikus és földrajzi adottságokra.

Szántóföldi növénytermesztés területhasznosítás alapján					
Termesztett növény fajta	Év				
	1990	2000	2005	2010	2015
	Terület (hektár)				
Összes terület	9402113	8499830	8467892	7807379	8244351
Búza (összes)	2253213	1940198	2475974	2162388	2106591
<i>Őszi búza</i>		1937896	2472334	2149879	2103815
<i>Durumbúza</i>		2302	3640	12509	2776
Árpa	650131	214623	221135	258727	266658
Zab	144289	232316	214817	181384	172353
Kukorica	2466735	3049356	2628471	2098394	2604475
Hüvelyesek	129485	41345	44195	37637	44675
Napraforgó	394741	876807	970950	790814	1011523
Repe	13064	68412	87783	537330	367885
Szója	190228	116975	143085	63948	128140
Cukorrépa	162675	48371	25220	22029	26591
Gyógy- és aromanövények	27378	4238	4571	15941	3211
Burgonya	289614	282682	284906	241349	185878
Művelés alól kivett terület	26342	865956	517432	1339078	512840
© INSSE (RO)					

A gyümölcs- és szőlőtermesztés ágazat: a gyümölcstermesztés két húzó eleme a szilva és az alma. A 2014-2020 évekre szóló nemzeti fejlesztési terv gyümölcságazati versenyképesség növelését érintő fejezet is részletesen elemzi a felzárkózást segítő és gátló tényezőket ez utóbbiak, többek között: szektorális stratégia hiánya, a gyümölcsösök előrehaladott kora, elavult technológia, alacsony gépesítettség más szektorokhoz képest, az európai átlaghoz képest kisebb termésátlag, csökkenő gyümölchozam, a területek felaprózottsága (az összterület 19%-a 0,3-2,0 ha nagyságú), a középfokú szakoktatás, a tárolási és feldolgozási kapacitások hiánya, az import gyümölcs nagyobb versenyképessége a hazai piacon.

RO Gyümölcstermés jellemzői

Gyümölcs	Év					
	1990	1995	2000	2005	2010	2015
	Mértékegység: Tonna					
Összes	1453007	917426	1301040	1647017	1419618	1195544
Szilva	449518	252495	549627	622357	624884	477841
Alma	683152	457203	490260	637979	552860	469437
Körte	73800	63046	70632	88890	60375	44682

Őszibarack	52944	13402	18347	29104	10856	20941
Nektarin					385	493
Cseresznye és meggy	67680	60500	73739	117859	70290	74222
Sárgabarack	47957	15264	28391	52410	23804	30760
Dió	26031	22773	31503	47810	34359	32426
Eper	18195	12737	11660	18158	21434	21551
Egyéb gyümölcs	31179	19104	26881	31757	20371	23191
Konyhakerti gyümölcsök				118939	27743	31444
INSSE RO						

Állattenyésztés, hús és tejágazat

A hús és tejágazat válsága, tejkvóta megszűnése, majd az embargó okozta felhalmozódott európai termékfelesleg belföldi piacon való megjelenése mellett, az alacsony szövetkezési szintű és termelési hatékonyságú, a tejtermelő gazdaságok többségében néhány jószággal rendelkező tőkeszegény, kistermelő gazdák kevésbé versenyképesek európai társaikhoz képest.

A *tejhasznú állomány* tulajdonforma és gazdálkodás nagysága szerinti megoszlása (2015. április 30.)

Meghatározás	Összes				
	Gazdaságok száma	%-ban kifejezve	Egyedszám	%-ban kifejezett	Egy gazdaságra jutó egyed átlag
1 - 2 egyed	517246	83,45	710823	50,27	1,37
3 - 5 egyed	78408	12,65	287842	20,36	3,67
6 - 10 egyed	13563	2,19	101261	7,16	7,47
11 - 15 egyed	4435	0,71	56679	4,01	12,78
16 - 20 egyed	2269	0,37	38866	2,75	17,13
21 - 30 egyed	1727	0,28	40599	2,87	23,51
31 - 50 egyed	1120	0,18	42628	3,01	38,06
51 - 100 egyed	684	0,11	44646	3,16	65,27
100 egyed felett	412	0,06	90582	6,41	219,86
Összesen	619864	100,00	1413926	100,00	2,28

Forrás: MADR

Az **állategészségügy** vonatkozásában az ország „két tűz” között van, északon a közeli ukrainai járásokban az afrikai sertéspestis, míg a Dunától délre egyes bolgár településeken a bőrcsomósodáskór kitörések miatti fertőzésveszély miatt aggódnak a gazdák és az

állategészségügyi szakemberek. A hatóságok felismerve a betegségek romániai megjelenésének gazdasági hatásait szigorították az érintett régiókban az ellenőrzéseket.

A román állattenyésztési szektorban hagyományosan fontos helyet foglaló - tíz millió körüli egyedszámmal rendelkező – **juh és kecske ágazati export első negyedéves mérlege** alapján az élőállat kivitel 24,5 millió euró bevételt hozott, ami a 2015. év első negyedévéhez (19,45 m euró) képest 26%-os növekedést jelent. Az importot illetően Románia juh és kecske élőállat behozatala mindösszesen 137 tonna volt, 353.870 euró értékben, ami a 2015 hasonló időszakához (565.674 euró) képest 43%-al kevesebb.

A **román mézexport** 2016. első negyedévében 2.442 tonna, ami közel 10%-os többletkivitel jelent 2015 hasonló időszakához (2.235 tonna), ez 2015. I. negyedévben 9,18 millió, szemben a 8,06 m. euró értékhez képest, ami 14%-os többletet jelent. Ugyanakkor az import is növekedett, meghaladva az 1,93 m eurót (775, 5 tonna), a tavalyi 1,5 m euró (734 tonna) értékhez viszonyítva. Az idei szélsőséges időjárási körülmények, különösen a fő virágzási időszakban nagy károkat okoztak a méhészeknek. Az ország éves méztermelése átlagosan 22.000 t/év, 1,47 millió méhesládval számolva.

Klaus Iohannis köztársasági elnök aláírta a június elején a Képviselőház által megszavazott, **élelmiszerek forgalmazására vonatkozó, módosított 321/2009**, köznyelven „**szupermarket**” **törvényt**, amely az áruházláncokat arra kötelezi, hogy a polcaikra felkerülő termékek 51%-át a rövid ellátási láncból szerezzék be, (a román termékek piaci helyzetének javítása érdekében). A jogszabály hatálya nem terjed ki az évi kétmillió eurós forgalomnál kevesebbet bonyolító cégekre.

Mezőgazdasági szakdiplomata hálózat létrehozása

A román kormány döntése alapján 12 mezőgazdasági attasét küldenek a fontosabb fővárosokba. Egyelőre nyolc országról döntöttek: Németország, Spanyolország, Törökország, Izrael, Oroszország, Kína, Egyesült Államok és Egyiptom.

GMO helyzetkép: Romániában hivatalosan 1998-tól jegyzik a GMO szója és kukorica termesztését. A maximum értékek: 2006-ban a GMO szója 137.275,5 hektáron, 2008-ban a MON810 kukorica 6130,44 hektáron. Hivatalos adatok alapján 2015-ben mindösszesen egy moldovai település kísérleti gazdaságában 2,5 hektár területen termesztettek genetikailag módosított kukoricát.

Környezetvédelem, erdő és vízgazdálkodás

A környezetvédelem terén az idei év fontos döntése volt a Verespatakot érintő intézkedés. 2015. november 27-én a Kolozsvári Törvényszék első fokon semmissé nyilvánította Verespatak település Általános Területrendezési Tervét, illetve a beruházó cégnek az ipari fejlesztési zónára kiállított területrendezési tervet. Az időközben tisztségéről lemondott Vlad Alexandrescu kulturális miniszter 2016. január 9-én jelentette be azt a miniszteri rendeletet, amelynek alapján Verespatak, a település határaitól számított 2 km-es körzeten belüli részeket is beleértve, felkerült az „A” kategóriás védett műemlékek listájára.

Erdőállomány					
Erdőterület	Fejlesztési, termelési régiók	Év			
		1990	2000	2010	2014

		Ezer hektár			
Összes	Összes	6371	6366,5	6515,1	6544,6
Erdőterület	Összes	6252,3	6223,1	6353,7	6387,3
Egyéb terület (infrastruktúra, stb.)	Összes	118,8	143,4	161,4	157,3
1998 - 2016 INSSE					

- 000 -